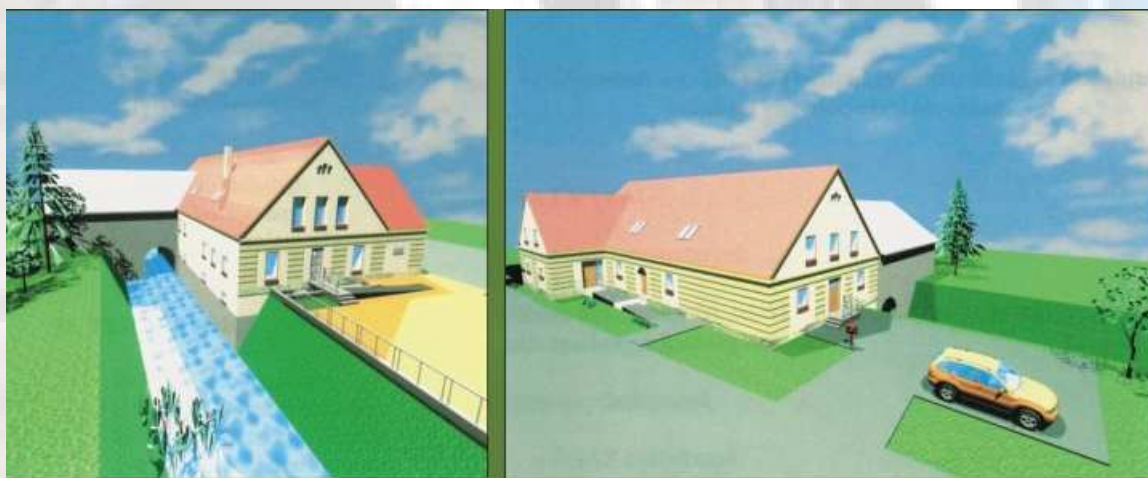

Projektismertető

CISZTER ÖRÖKSÉG A RÁBA MENTÉN - MŰEMLÉK „BEKES” MALOM FELÚJÍTÁSA CSÖRÖTNEKEN

Projektazonosító: NYDOP-2.1.1/D-09-2009-0016

Csörötnek Község Önkormányzata
9962 Csörötnek, Vasúti út 5.
Telefon: 06-94/541-022, 541-023 Fax: 06-94/541-024
e-mail: csorotnek-pm@sztgnet.hu

Csörötnek községben a Rába folyóról leágazó üzemvíz-csatorna mellett helyezkedik el az 1814-ben épült malom, amely sajátos műemléki védelemmel rendelkezik (műemléki törzsszáma: 9913.).

A rendszerváltás előtti időszakban igazi gazda hiányában állapota jelentősen leromlott, majd a rendszerváltást követően az önkormányzat tulajdonába került, de mindeddig megfelelő forrás és lehetőség hiánya miatt felújítása elmaradt.

A projekt alapvető célja a műemlék malomépület építészeti értékeinek megmentése javítva a Rába-vidék turisztikai kínálatát, vonzerejét a benne kialakítandó új funkciókkal. Többek között egy a Rába vidék hal és tájjellegű ételeit felsorakoztató vendéglátó egység szolgálná az ide és az Őrségi Nemzeti Parkba érkező turistákat és diákokat. Továbbá a kialakítandó tanácskozóterem által kisebb szakmai konferenciák, tréningek lebonyolítására is alkalmassá válna.

A turisztikai fogadóképesség fejlesztésén túl a vonzerőfejlesztés vonatkozásában az épületben egy, a helyi népi hagyományokat bemutató állandó kiállítás (múzeum) és az Őrségi Nemzeti Parkkal, a Pannon Egyetem Georgikon Karával, a Nyugat – Magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központtal, valamint a Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatósággal közösen egy a Rába folyó és a környező vizes élőhelyek élővilágát és folyó kialakulását, morfológiáját, vízrajzát bemutató – látványelemekkel és interaktív megoldásokkal is tarkított, és e vonatkozásában a régióban első és egyedüli – ún. „RÁBA MÚZEUM” kerül kialakításra.

A turizmusfejlesztést szolgáló két alapvető cél megvalósításával – mint a vonzerőfejlesztés és a fogadóképesség fejlesztés egy projektben történő kezelése - megfelelő színvonalú szolgáltatást tudunk nyújtani a térségbe érkező – a Rába folyó és az Őrségi Nemzeti Park látványosságait felkeresni szándékozó hazai és külföldi turistáknak egyaránt.

Nem elhanyagolható szempont az sem, hogy mindezt egy olyan, a tájegység építészeti szempontból jelentős műemlék épületében sikerül megvalósítani, biztosítva az épület jellegzetes épületi elemeinek átörökítését a fiatalabb nemzedékekre is. Ezzel is növelve a projekt komplexitását.

A projekt keretében a ciszter apátság által 1814-ben a helyi jobbágyok által kézzel kiásott Malom-csatorna mellé épült háromszintes, szintenként 300 m² alapterületű műemlék malom épület felújítását és turisztikai célú hasznosítását kívánjuk megvalósítani. ***A malom épülete a ciszterek szentgotthárdi és környéki jelenlétét bizonyító Szentgotthárdon kívüli egyetlen fennmaradt építészeti öröksége.***

A célunk, hogy ezt a történelmi, építészeti értéket megmentsük a jövő generáció számára úgy, hogy a fizikai helyreállításon túl olyan turisztikai tartalommal, vonzerővel töltsük meg, mely a szentgotthárdi kistérség keleti részén megfelelő turisztikai információs pont, látogatóközpont legyen.

Mivel az épület eredeti funkcióját tekintve a vízhez, a Rába folyóhoz jelentősen kötődött, hisz malomként a folyó – illetve a belőle leágazó – csatorna vizét hasznosította energiaforrásként, ezért úgy gondoljuk, méltó helyszíne tud lenni egy olyan állandó kiállításnak, tárlatnak, mely a Rába folyónak állít „szentélyt”.

Bemutatva a folyó jelenét, múltját, morfológiáját, egyediségét, élővilágát, a hozzá köthető múltbéli emberi tevékenységeket, egyszóval mindazt, ami a folyót és környezetét jellemzi.

A projekt a helyi önkormányzati fejlesztési elképzelések egyik fontos eleme, illetve szerves részét képezi Szentgotthárdi kistérség kulturális turizmus fejlesztését célzó CADSES INTERREG IIIB CHIRON projekt (2008-2009) keretében elkészült fejlesztési tanulmánynak is.

A projekt illeszkedik a Nyugat-Dunántúli Operatív Program „Turizmusfejlesztés – Pannon örökség megújítása” prioritásához, melynek értelmében, egyebek mellett a történelmi, illetve kulturális örökség épített elemeinek fenntartható hasznosítása, értéknövelő megújítása, valamint turisztikai funkciókkal történő bővítése szerepel a támogatott intézkedések között

A projekt lehetőséget biztosít egy komplex, több részterületről építkező cél megvalósítására, ami hozzájárul egyrészt az épület műemléki rekonstrukciójához, és másrészt a település fekvéséből fakadó adottságokra építve a turisztikai vonzerő és fogadóképesség együttes és átfogó fejlesztéséhez.

A közvetlen rövidtávú cél a csörötneki műemlék „Bekes” malom épületének rekonstrukciója, és új a turizmushoz kapcsolódó funkciókkal történő megtöltése. Egy olyan komplex ökoturisztikai szolgáltatásokat nyújtó látogatóközpont kialakítása, amely a kapcsolódó események megrendezésére is alkalmas a benne kialakítandó gyűjtemények bemutatása és többfunkciós termek (kiállító terem, konferencia terem) által.

E markáns cél több apró, de egymással szorosan összefüggő és széles partneri hálózattal megvalósuló részcélok megvalósításával érhető el.

1. A turisztikai vonzerő fejlesztése érdekében a Rába-vidék népi kultúráját bemutató tárlat kialakítása és a „Rába” múzeum, ami a Rába folyó és környéke vizes élőhelyeinek állat és növényvilágát hivatott bemutatni a látogatók számára.
2. Az előzőhöz szorosan kapcsolódik, hogy az Őrségi Nemzeti Park a település határában a szabályozatlan és vadregényes Rába folyó elhagyott holtágainak revitalizálását és rekonstrukcióját tűzte ki célul, ahol a tanösvények kialakításával a természetes környezetben – szakmai túravezetéssel – megfigyelhetők a környék vizes élőhelyhez kötött állatai, növényei. A park vezetőinek alapvető célja, hogy ezek a kizárólagosan csak ő személyes vezetésükkel zajló túrák kiindulópontja a csörötneki „Bekes” malom legyen.

A projektet nem egy elszigetelt projektként kívánjuk megvalósítani, hanem szerves részeként annak a turisztikai fejlesztési elképzelésnek, ami a Szentgotthárdi Kistérség és az Őrség, illetve tágabb vonatkozásban Vas megye turisztikai vonzerő és fogadóképesség fejlesztési elképzeléseiben szerepel.

Alapvető fejlesztési cél a Rába és a hozzá kapcsolódó turizmus fejlesztése, amelynek egy elemét képezheti a vizitúra kikötők mellett a Rába-múzeumot is magában foglaló csörötneki „Bekes” malom projekt.

A projekt épít a már meglévő korábbi projektek és turisztikai fejlesztések eredményeire, illetve a természet adta adottságok minél jobb és hatékonyabb turisztikai célzatú hasznosítására. Itt kihasználva az Őrségi Nemzeti Park adta lehetőségeket.

Továbbá a projekt megvalósulása kedvező hatást gyakorol a korábbi projektek által, vagy egyéb fejlesztések útján megvalósuló vonzerők látogatottságához. A projekthez kapcsolódó későbbi fejlesztések ösztönzésére kedvezően hat a projekt megvalósulása, mivel azok kiinduló pontját képezheti, illetve megfelelő szolgáltatói infrastruktúrát biztosít számukra.

Többek között ilyen későbbi elképzelés a Nyugat-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság és az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóságának közös fejlesztési elképzelése a falu határában - a jelenlegi projekt megvalósulási helyétől kb. 500-600 m-re húzódó – holtág-rendszer rehabilitációja és tematikus útvonalak segítségével a turisták számára szervezett módon történő bemutatása.

E túrák kiinduló pontja és bázisa lehet a jelenlegi projekttel megvalósuló fejlesztés, és biztosíthatja a szükséges szálláshelyeket is.

A projektcélok megvalósulása túlmutat a település határain és a turizmusfejlesztésen, mivel egyrészt a tágabb környék programjaira (Őrségi Vásár, Tökfesztivál, Szentgotthárdi Történelmi Napok) és a már meglévő adottságokra és vonzerőkre (Gothárd Spa Wellness, Őrségi Nemzeti Park) alapoz, másrészt fordítva is elmondható, a projekt megvalósulása pozitívan hat a tágabb környezet turisztikai látogatottságára is.

Jelentős szinergia hatás várható a jelenleg megvalósítási stádiumban lévő magyarlaki Rába kalandpark vonatkozásában is, melyre a körmendi Rába Parti Fórum Egyesület és Magyarlak Önkormányzata nyert támogatást 2008-ban az NyDOP keretében. Ugyanakkor a turisztikai célok túl társadalmi hatása is van, mivel közvetlenül is és közvetve is hatást gyakorol a munkaerőpiacra, továbbá a turizmushoz kapcsolódó szolgáltatások generálását is elősegítheti a lakosság körében. Ezáltal mintegy szemlélet és életmódváltást is hozhat a társadalom mindeddig hagyományos mezőgazdasághoz kötődő vagy az iparban elhelyezkedni nem tudó falusi lakossága számára, és a turizmus „kiszolgálása” felé irányíthatja őket.

A projekt az itt élő lakosság a turisztikai szolgáltatásokba történő bekapcsolását is eredményezi (népi kézműves termékek, tájjellegű élelmiszerek, stb.), ezáltal akár csökkentve, vagy mérsékelve a munkanélküliségből fakadó egzisztenciális problémákat. Továbbá a projekt megvalósulása közvetlenül is pozitívan hat a helyi munkanélküliség csökkentésére, mivel általa új munkahelyek is teremthetnek.

Műszaki tartalom részletes leírása

Az alagsori múzeumi és kiállítói funkciók kialakítása:

- Rába múzeum és tárlat: a Rába folyó és környezete vizes élőhelyeinek állat és növényvilágát különböző módszerekkel (akváriumok, működő terepmodell forrástól a Duna torkolatig, interaktív számítógépes programok, mikrobiológiát bemutató mikroszkópok képek, stb.) történő bemutatása. (Partner és megvalósító: az Őrségi Nemzeti Park, Nyugat-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság, Pannon Egyetem és Nyugat Magyarországi Egyetem.)
- A Rába folyó völgyének népi hagyományait, történeti örökségét, a régmúlt falusi életet és a jellegzetes használati tárgyait bemutató állandó kiállítás. (A községünk jelentős gyűjteménnyel rendelkezik, amelynek bemutatására méltó helyszínt biztosít a műemlék malomépület, és amelynek szakmai rendszerezésében partnerként a Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága vesz részt!)
- Csörötnek község szülötte és Vas megye, de talán az ország egyik legismertebb publicistája, művelődéstörténésze és közírója: Dr. Kuntár Lajos (1914-2006) gazdag életművének bemutatását ugyancsak itt kívánjuk prezentálni egy emléksarok berendezésével, ahol az Ő által felajánlott gyűjtemény kerül bemutatásra. (Partner: Dr. Kuntár Lajos örökösei és Vasi Szemle szerkesztősége, Dr. Gyurácz Ferenc.)
- A kiállító funkciókon túl kialakításra kerül egy, a látogatók és turisták idegenforgalmi információszerzését elősegítő – internetes szolgáltatást is biztosító – turisztikai információs iroda, továbbá egy, az Őrségi Nemzeti Park számára biztosítandó bázis, ahonnan a település határában elhelyezkedő és rehabilitálásra kerülő Rába holtágaknál kialakítandó tanösvények szakszerű túravezetése biztosítható.

Az emeleti középső szinten a településre illetve a térségbe látogató turisták kiszolgálásához kapcsolódó vendéglátóegység kialakítása:

Itt kap helyet *egy melegkonyhás főző egység*, ami a turizmuson kívül a község és szomszédos települések köz- és szociális étkeztetésébe is bekapcsolódna, kiegyenlítve ezzel a holtidőszaki kihasználtság csökkenését (ez mintegy 250-300 fő folyamatos étkezőt jelent).

A konyhához kapcsolódóan mintegy 60-80 fő étkező egy időben történő kiszolgálására alkalmas vendéglátóegység kialakítása, illetve egy 50-60 fő befogadására alkalmas „konferenciaterem” létrehozása.

A projekt fenntarthatósága szempontjából fontos elem a **tanácskozó terem** kialakítása is mivel különböző rendezvények (családi, céges), sőt tréningek, tanfolyamok és konferenciák étkezést is biztosító megrendezésére is alkalmassá válik. Ez is biztosítja a turisztikai főszezonon kívüli kihasználtságot.

A nyújtott szolgáltatások bemutatása

- Rába morfológiáját bemutató tablók, fotók, légi fotók, működő terepmodell a forrástól a Duna torkolatig.
- Folyót bemutató álló és mozgóképvetítés DVD-ről, vagy diaporámáról.
- Rába folyó és környezete vizes élőhelyeinek állat és növényvilágát bemutató akváriumok, preparátumok, tablók, fotók, interaktív számítógépes programok, mikrobiológiát bemutató mikroszkópok.
- Folyóvíz gazdasági hasznosítását bemutató régi dokumentumok (malmokról), kisvízerőművekről, stb.
- Épület szomszédságában lévő kis vízerőmű megtekintése idegenvezetéssel.
- Vizes műtárgyak bemutatása interaktív makettek formájában (pl. zsilip, gátak, szivattyúk, hallépcsők)
- Rőzsegát bemutatása maketten épületen belül, illetve az épületen kívül élethű méretben (részletet) egyaránt.
- Vizitturizmust, horgászturizmust bemutató és népszerűsítő rész
- Árvízi esemény szimulálása terepmodellel, (gáttal és gát nélkül)
- Étterem és konferenciaterem
- Turisztikai információs szolgáltatás

Gazdasági előnyök

A malom épületének felújítása nem csak a gazdasági előnyök elérése miatt szükséges. Ugyanakkor számos pozitív externália kialakulását idézheti elő a felújítási projekt.

1. Amennyiben sikerül a projekt egyik általános célját elérni, nevezetesen, hogy a malom hozzá tud járulni a község lélekszámának növekedéséhez, úgy a projekt a lakosok, illetve a helyi vállalkozások által termelt nyereség, így az abból származó helyi adóbevételek növekedését is eredményezheti. A turizmusból eredő hasznok ebben az esetben gazdaságilag realizálható bevételek formájában is megtestesülhetnek.
2. A helyi, illetve külföldi turisták pénzköltései hozzájárulnak a régió turisztikai bevételeinek növekedéséhez, az idegenforgalommal foglalkozó vállalkozások árbevételének növekedéséhez.
3. A turisztikai szektorban (mely a teljes közvetlen turizmus szektorral kapcsolatban lévő, ahhoz beszállító tevékenységgel hozzájáruló teljesítményeket is magában foglalja) a projekt hatására keletkező jövedelmek növekedése miatt nő a magyar nemzetgazdasági bruttó hozzáadott értéke.

Társadalmi előnyök

A malom turisztikai célú felújítása az alábbi előnyökkel jár a társadalom számára.

1. A malom épületének esztétikus kialakítása, harmonikusan illeszkedve a környezetbe, a község településképeének javítását szolgálja. A felújított épület hozzájárul a településkép javításához, az épített környezet minőségi megjelenésének fejlesztéséhez.
2. A projekt végrehajtása miatt új munkahelyek keletkeznek, amely növeli a települési foglalkoztatottsági adatokat.
3. A malom felújítása csak első lépését jelenti további olyan fejlesztéseknek, amelyek vízi, illetve horgászturisztikai attrakciók sorozatának létrehozására irányulnak. Ezáltal a projekt jelentős katalizátor szereppel is rendelkezik.

A mintegy 290 millió Ft bekerülési költségű projekt kizárólag a Nyugat-dunántúli Regionális Operatív Program NyDOP-2.1.1/D pályázati konstrukciójára benyújtott 246 millió Ft-os támogatási igénnyel bíró pályázat sikere esetén valósulhat meg.

Az épület jelenlegi állapota nem bír ki további időbeli halasztást, ezért a pályázat sikertelensége esetén annak bontását kell megfontolni.

Gyakorlatban ez azt eredményezheti, hogy a Szentgotthárdon kívül elhelyezkedő utolsó, még álló a ciszterek történelmi jelenlétét és gazdasági tevékenységét igazoló építészeti érték végleg eltűnik az utókor számára.

Bízunk a Regionális Operatív Program támogatásában, mivel ez nem csak a mi, hanem a kistérség, a megye, a régió és a magyar kulturális, építészeti örökség sikerét is eredményezheti.

Csörötnek, 2010. január 5.

Kocsis Zsolt
polgármester